

Rysy klasicismu v umění a literatuře

ČESKÁ LITERATURA KONCE 18. A POČÁTKU 19. STOLETÍ

Klasicismus v dotyku s osvícenstvím a barokní kulturou

- ▶ V evropské kultuře přibližně od poloviny 18. století, ale myšlenkově navazuje na osvícenství – spojitost s racionalistickou filosofií René Descarta (*Rozprava o metodě*, 1637) – „Myslím, tedy jsem“, kdy se oporou člověka stává jeho racionálně uvažující já.
  - ▶ Descartes je Komenského současník (*Labyrint světa a ráj srdce*, psán 1623, publikován 1631 v Lešně) – racionalismus s barokem časově osciluje a je vůči němu v napětí.
- ▶ Ve srovnání s barokem je pro klasicismus charakteristické, že řád se promítá na zem a neukotvuje se prvoplánově v Bohu; neosobní, objektivizující racionalismus je mu oporou.
- ▶ **Klasicismus zůstal kulturou elit**, nedosáhl takové šíře jako baroko nebo romantismus.

Empír v architektuře

Zámek a park ve Versailles

Architekti Louis Le Vau, Robert de Cotte nebo Jules Hardouin-Manssard

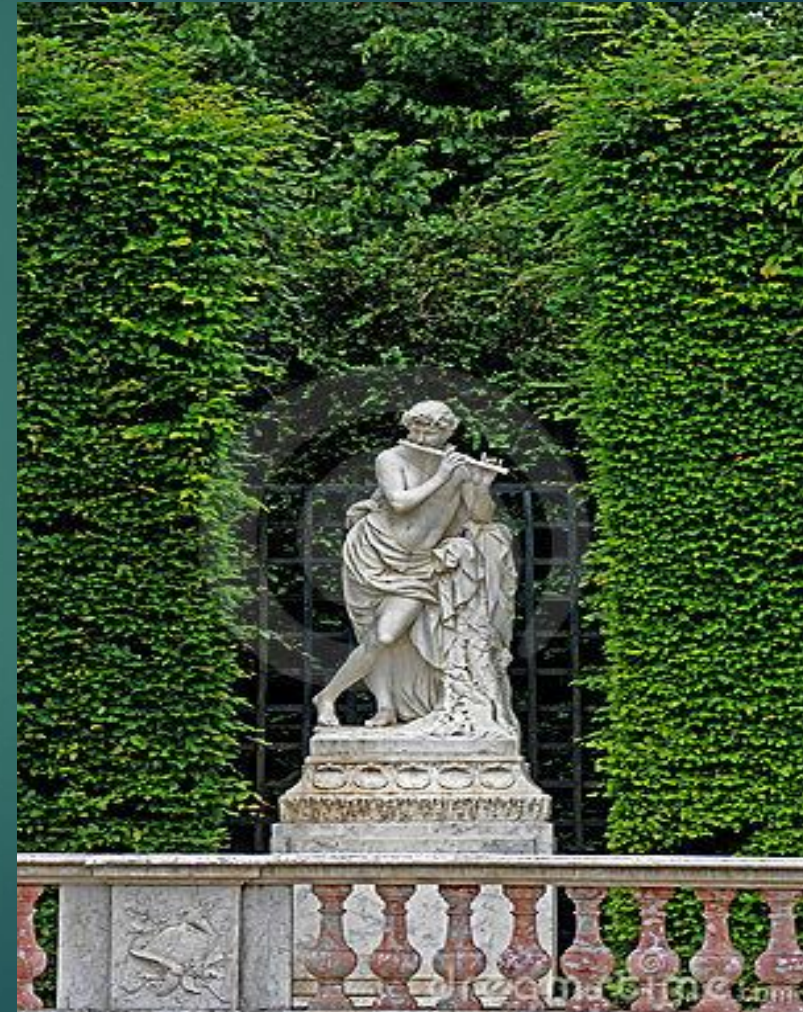
Empír v architektuře

Zámecký park ve Versailles

Mezi barokem, rokokem a klasicismem

Zámek Kuks – zahrada

Zámek Kuks (sochy Matyáše Brauna)

Rysy klasicismu oproti romantismu

Vědomí **řádu**, jasně daných **pravidel** (hierarchie):

- ▶ nízké (bajka, deklamovánka, fraška, komedie, román);
- ▶ střední (elegie, epigram, poéma);
- ▶ vysoké žánry umělecké literatury (óda, epos, tragédie).

Kritérium uměřenosti a mravnosti (norma jednání)

- ▶ návaznost na renesanční humanismus – nápodoba (apropriace) antiky

Vůle jedince (umělce – architekta) – snaha podřídít přírodu své vůli (svázat pravidly, zásadami – tvorby, chování).

Oproti tomu v romantismu – **DOJEM, CIT**, roznícenost citů, neuspořádanost, rozháranost forem, fragmentárnost, míšení žánrů a postupů.

Krajina v klasicistickém malířství

Claude Lorrain (1600–1682): *Umělec studující přírodu* (1639)

Krajina v klasicistickém malířství

Claude Lorrain (1600–1682): *Krajina s nymfou a satyrem* (1642)

Krajina v romantickém malířství

Kaspar David Friedrich (1774–1840): Krajina v Krkonoších
(1810/11)

Krajina v romantickém malířství

Kaspar David Friedrich (1774–1840): Křídové útesy na Rujáně (1818)

Odkazy na literaturu a zdroje

Veškeré použité zdroje slouží pouze ke studijním účelům v rámci uzavřeného e-learningového prostředí kurzu CJLB300 Česká literatura 19. století pro bakalářské studium - přednáška I.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Braunovy_sochy_Ctnost%C3%AD_a_Ne%C5%99est%C3%AD_v_Kuksu

<https://www.novinky.cz/vase-zpravy/clanek/nemecky-krajinar-caspar-friedrich-namaloval-nejznamejsi-obraz-ceske-krajiny-milesovku-40269863>

MACURA, Vladimír. *Znamení zrodu*. Praha: H&H, 1995.

TUREČEK, Dalibor a kol. *Český a slovenský literární klasicismus*. Brno: Host, 2017.